

16 FRIDER. RVDOLPHI LVDOV. A KANITZ, ²⁹

EQVITIS MARCHICI,

DISSERTATIO HISTORICO-POLITICA, 1674, 25^h

DE

CAVTE LIS PRINCIPVM

CIRCA

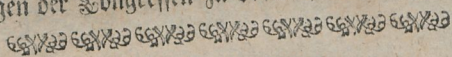
COLLOQVIA ET CONGRESSVS

MVTVOS,

GERMANIS:

2161.
Von denen Vorsichten, welche grosse Prinzen bey Beschi-
ckungen der Congressen zu beobachten nöthig haben.

QVAM ANTEHAC

SVB PRAESIDIO

DN. IACOBI THOMASII,

PROF. P. O. APVD LIPSIENSES LONGE CELEBERRIMI,

DIE XVII. OCTOBR. A. CIO IXC LXXIV.

PVBLICE HABITA.

EDITIO NOVISSIMA.

IENAE,

EX OFFICINA HELLERIANA, 1750.

I. N. D. N. I. C.

PROOEMIUM.

*U*t nulla humana vita conditio
tam felix est, quae dulcedinem
suam non aliqua fellis mixtura
temperet: ita ne maximorum
quidem Principum fortuna
hic eximia est. Habent illi sa-
ne, quibus gaudeant, auctoritatem incomparabilem,
agendi libertatem quanta potest esse maximam, co-
piarum abundantiam insignem: Neque nihil tamen
est, quod desiderent. Summam vitae nostrae volup-
tatem sincera parit amicitia. Quid enim dulcius,

A 2

inquit

inquit Cicero, (a) quam habere, cum quo omnia audeas sic loqui ut tecum? Quis esset tantus fructus in prosperis rebus, nisi haberes, qui illis æque, ut tu ipse gauderet? Adversas vero res ferre, difficile esset sine eo, qui illas gravius etiam, quam tu ferret. Jam cum amicitiam nihil æque conglutinet, quam similitudo: fatendum est, uberiorem longe proventum ejus expectari posse in Civium adibus, quam in Palatii Regum: Videt enim sui similem Civis quotidie, Rex raro. Itaque carendum huic sæpe est cum aliis amicitie fructibus, tum eo, quem prudentissimus Verulamius (b) maximum judicans reponit in levamine & evaporatione anxietatis & tumorum cordis, quos animæ perturbationes cujuscunque generis imprimere solent. Neque enim his obstructionibus medicina sperari presentior potest, quam ab Amico fideli, cui tanquam sub sigillo confessionis civilis impertire possis dolores, gaudia, metus, spes, suspiciones, curas, consilia, & quicquid denique Cor opprimit. Jam vero Principes, (pergamus enim cum ingeniosissimo Authore loqui) propter distantiam & sublimitatem fortunarum suarum à fortunis

(a) L. 1. p. 100.

(b) Serm. fidel. XXVII. qui est de Amicitia p. 123. seqq.

fortunis Servorum & subditorum fructum hunc decerpere nequeunt: nisi forte aliquos evebant, qui sint sibi tanquam Socii & aequales: quod ipsum tamen saepenumero cum gravissimo vel damno vel periculo conjunctam fuisse docent exempla. Quod si maxime contingat interdum, ut in colloquia mutua Principes veniant, minus tamen illa (nisi fratrum fortasse) frequentia, minus assidua fere sunt, quam ut familiaritatem gignere, & ex hac in fraudis nesciam surgere possint amicitiam. Jam si cautum esse oportet vel gregarium civem alteri se miscentem: quanto magis adhibenda Principi circumspectio est, ne quid de tali Colloquio referat, cujus ipsum queat poenitere. Intellexerunt hoc sapientia civilis Magistri, deque Cautelis adeo quibus instructos esse Principes circa colloquia & congressus mutuos, conveniat, consilia nobis neutiquam spernenda, congruis exemplis illustrata, hinc inde reliquerunt. Ea colligere nunc, & in formulam Dissertationis, quae si non alia re, saltem brevitate se commendet, ordinare propositum nobis: non ut viros illustres doceamus, sed ut Academici agonis faciamus periculum.
Sit ergo favente DEO

DE
CAVTE LIS PRINCIPVM
CIRCA
COLLOQVIA ET CONGRESSVS
MVTVOS.

§. I.

PRINCIPES dum vocamus, sub hujus tituli ambitu comprehensos volumus omnes, quicunque majestate eminent, ut Imperatores, Reges, horumque similes alios: nec Viros tantum sed Fœminas quoque: nam & harum circumspecte, cum colloqui vellent, agentium, exemplum (a) proponi meminimus.

(a) habebis hoc §. XLVI.

§. II. COLLOQVIA Principum sunt illud, quod præbere ut periculis occasionem potest, ita materiam cautionibus debet. Cumque hic Principem Principi colloquentem cogitemus: non incommode colloquia hæc vocavimus quoque Principum CONGRESSVS MVTVOS.

§. III.

§. III. CAVTELAE vox illud innuit, tamen pro finium, quæ colloquia Principibus favent, diversitate, generis non minus diversi consilia esse possunt, quibus instruuntur collocaturi: de illis tamen consiliis cogitare nos, non quæ ad fines colloquiorum ultimos respiciant, sed quæ arceant pericula, quibus implicari nonnunquam congregantes Principes compertum est.

§. IV. Quanquam igitur & ipsi *Principes*, & fines *colloquiorum* distingvi possunt; (nam *Principes* vel amici vel hostes; nunc noti, nunc ignoti congregiuntur: *Colloquia* jam visendi tantum gratia instituuntur, jam deliberandi sive de re tertii, sive de proprio negotio, v. g. contrahendæ affinitatis, finiendi belli, pacis confirmandæ, ineundi pacti:) tamen ratio postulat, ut hic de *periculis* imprimis varietate sumus solliciti.

§. V. Equidem non eo inficias, plus metuendum esse periculi ab hoste, quam amico; ab ignoto, quam noto; in propria causa, quam aliena; pace dubia, quam certa: Verum hæc discrimina observasse non alio valet, nisi ut sciat, non ubivis æque & ex pari timore intendendos esse prudentiæ nervos. Cæterum ipsa cautelarum præcepta non aliunde distingventur melius, quam è generibus periculorum.

§. VI.

§. VI. Enimvero si historiarum perlustramus monumenta, colloquia & congressus Principum cum variis conjuncta fuisse periculisprehendimus. Attulere ejusmodi congressus pericula, quæ securitatem & vitam jam læderent, jam plane tollerent. Nonnunquam usu venit, ut dum colloquiis vacant Principes, magnam fortunaram jacturam facerent. Neque raro Dignitas atque Autoritas summorum virorum congressibus istis labefactata fuit.

§. VII. His ergo periculis opponendæ cautelæ generales aliæ sunt, aliæ speciales.

§. VIII. Generalissimum, quodque adeo omnibus periculorum ex congressu generibus, quia congressum ipsum præcidit, opponi potest, illud habemus, quod loquatur Cominæus, Historicus Gallicus, eloquio Besoldi, hunc ipsum ex tractantis locum, (a) nobilissimus, & qui nunquam non prudentiores dimittat Lectores suos: Nimirum ut colloquia plane vitent Principes, atque per Legatos ea, quæ necesse, peragant. *Imprudenter, inquit (b), faciunt Principes equali potentia præditi, meo quidem judicio, quod in colloquationem ipsi descendunt: Nisi forte ea sint ætate ut præter jocos & lusum, nihil spectent aliud.* Nam postea

postquam grandiores evaserunt, & amulatio aliqua
 cœpit inter ipsos oriri, quod fere fit, non est consul-
 tum, ut ipsi congregiantur, ac longe præstat, ut con-
 troversias & quicquid est negotiorum curent per le-
 gatos, viros bonos & prudentes componi. Quod
 monitum prudens & vere Politicum præter Besol-
 dum, celebris judicat Politicus, Piccartus: (c)
 quia scilicet raro latus sortiantur exitus, propter
 multiplices circumstantias congressus Principum.

(a) Cap. i. de legatis. n. 5. p. 7.

(b) L. III. Comment. de reb. gest. Ludov. XI. p.
 90. Edit. Argent. A. 1545. similia reperies p. 85. & 93.

(c) Dec. ii. observ. historico-politic. cap. VIII.
 pag. 113.

§. IX. Verum ut omittam, non omnes Le-
 gatos debita prudentia res suas peragere, (impru-
 dentia exemplum ipse suppeditabit Cominæus (a))
 legationibus certe hoc velut peculiare est, ut mo-
 ram faciant non parvam. Et omnino emergere
 casus possunt, qui Principum ipsorum salutationes
 svadeant mutuas.

(a) Lib. VII. p. 243.

§. X. Neque desunt exempla latissimi exi-
 tus, quem ipsorum Principum sortiti sunt congres-
 sus, capitalibus interdum inimicitis in amicitiam
 B plane

plane singularem, imo ipsam affinitatem conversis. Nonne graves inter se Carolus VI. Gallorum, atque Richardus II. Britannia Magnae Reges inimicitias ac bella gesserunt? qui tamen in colloquium deducti, ita abiere, ut non amicitia solum, verum affinitate quoque, Isabella Caroli filia in matrimonium Richardo collocata, jungerentur (a).

(a) Campofulgosus Exemplorum L. IV. c. II. pag. 470. Edit. Basil. A. 1567.

§. XI. Unde statuimus, non adeo inutile esse, neque cum inevitabili damno conjunctum, ut Principes in colloquia mutua descendant, sed potius salutare atque proficuum, modo adhibeantur remedia, atque tales cautela, quae, perspicaci cura adhibita, pericula congregantium propulsare possint.

§. XII. Ex his illud generalibus accenseas, ut Principes in colloquiis mutuis comiter sese gerant, modeste atque circumspicte, adeo, ut neque nimium atque importune sciscitando, neque incaute atque imprudenter ad quaesita respondendo, & pectoris penetralia referendo, periculum sibi creent. Monitum hoc, ab Illustri quodam & Summo Politico (a), ubi de colloquiis Principum Germanorum cum amicis, aut eorum ministris agit, sug-

suggestum, non incommodam hic, in nostra quoque dissertatione sedem habere videbatur.

(a) Dn. à Seckendorff im teutschen Fürsten-Staat / P. II. c. VII. p. 178. 179.

§. XIII. Comitati, quam talia postulant colloquia, illud imprimis est adversum, si congregantium alter vel uterque verborum asperitatem, aliave iracundi vel offensi animi signa ostendat. Aequo animo talia vix homines patiuntur de ultimo grege civium: quis ergo prospere cessuros existimet Magnorum Principum hoc felle temperatos sermones?

§. XIV. Quo loco in mentem venit ejus historiae, quam è Dubravio recitat Piccartus (a): *Convenerant Bambergae Fridericus Imperator & Wenceslaus Bohemiae Rex. Wenceslaus quidem à Vilibrando Magdeburgensi Praesule pacis publica turbata reus factus erat. Quo audito, Caesar statim à prandio Regem acciri in conclave uno tantum comite comitatum jubet. Comes Vogirius erat. Ubi comparuisset, Caesar itidem uno Pontifice Bambergensi adhibito, acerbius illum quasi pacis turbatorem appellat, cunctaque ab illo repetit, quae quondam Patri illius dono dederat. Confusus Wenceslaus re improvisa paulam initio reticuit, mox recep-*

to animo libere satis sese Casari purgavit : Quin
 mea, inquit, mihi redhiberi volo, quod nisi prope-
 re fiat, ab invito per vim extorquebo. Pertina-
 cius deinde obsistentem obluentemque VVences-
 laum, nec minas suas magni pendentem, à se mani-
 bus retrudit Casar. Ambo autem vino baud minus
 quam ira estuabant, ut fieri solet à lauto prandio.
 VVenceslaus retrusus dextram Casaris manum sua
 leua arripit, alteraque stringit gladium, sancteque
 jurat, se illum in corpore Casaris demersurum, si non
 se spes omnibus suis fortunis salvois dimittatur. Quod
 dum ille facit, Vogirius interim Praesulem Bamber-
 gensem, qui solus Casari aderat, tanquam viribus
 valentior arctissimo complexu retinet, ne cubiculo
 egredi, neve vociferando quemquam in auxilium
 vocare posset. Ita Casar, intra sacrum, quod dici-
 tur, & saxum positus, sancte promittit, se nihil Re-
 gi nociturum, neque quicquam illi, adempturum.

(a) Piccartus Observat. Historico - Polit. Dec. II.
 c. VIII. p. 115. seqq.

§. XV. Satius videlicet fuisset, vel abstinu-
 isse arcano congressu, vel coram pluribus id egisse.
 Piccarti hoc de re praesente iudicium est, duo, uti
 vides, huic malo remedia statui potuisse arbitran-
 tis : Unum si arcanum hunc congressum exclude-
 re

re penitus; alterum si plures utrinque adhibere placuisset.

§. XVI. Prius illud facilem, opinor, abs quovis assensum impetrabit. Vino incaluerant Principes. Hoc animi velut à sui potestate dejecti statu, (quis enim ebrius satis sana consilia agitat?) seria tractare periculosum est; Odiosa praefertim, quæque exulcerare mentem alterius, etiam si abs te nulla præcedat verborum contumelia, ingratoque exitu scædare colloquium facile possunt.

§. XVII. Apponamus itaque generalibus consiliis hoc etiam, ut seria tractaturi negotia Principes horas eligant sobrias, poti quiescant.

§. XVIII. De altero illo Clarissimi Piccarti consilio fateor, vehementer me dubitare. *Satius*, inquit, *fuisse, coram pluribus id egisse.* Fingamus . . . pari numero ministros adhibitos utrinque fuisse de nos. *Kobaius* etiam sobrios omnes fuisse. Procefferat inter Principes res à verbis ad manuum, non violentiam dicam, sed firmitatem. Complexus enim Imperatorem Wenceslaus non adacto quidem, stricto tamen terreat ferro. Cæsaris comes inclamare cogitabat alios, qui periclitanti subvenirent. Alter Wenceslai, id ne fieret, impediebat. Uterque nimirum vincere

hac in lucta suum volebat. Nec damnandus fortasse penitus hic Ministrorum in suum cujusque Dominum favor. Eventus is fuit, ut sibi relictis Principes incolumes quidem corpore ambo discederent, imperata tamen (sic ut appellem) Regis potius faceret Caesar, quam Caesaris Rex.

§. XIX. Putabimusne autem incruentum similiter hujus colloquii futurum exitum fuisse, si viginti eodem, quo Vogiritus & Bambergensis, animo interfuissent ministri, ut scissi videlicet Principum exemplo ipsi in partes, Caesaris alii victoriam, alii Regis promovere cuperent? Annon eventurum citius erat, ut sanguine universorum maderet cœnaculum, quam ut verbis inchoatum prælium absque cæde finiretur aut vulnere?

§. XX. Dices: Potuisse amicis ministrorum compellationibus flecti Principes, ut inuicem agerent moderatius. Verum hoc expectandum citius videtur fuisse, si ex utraque parte singuli, quam si deni componendi hanc provinciam blandis verbis, gestu supplici, obtestationibus humillimis suscepissent. Et vero in subita, qualis hæc fuit, causa tranquillis consiliis mutua conspiratione longe citius bina sedabunt, quam vicena capita.

§. XXI. A generalibus remediis ad specialia progredior, quæ pro periculorum diversitate varia sint & ipsa necessum est: cum alia vitæ confulant, fortunis alia, quædam dignitati. In omnibus summa prudentia armatum decet esse Principem. Neutiquam enim *temeritatem sapientiæ commisceri par est (a)*; neque *vitam dignitatemque in aleam temere mittere (b) eum decet, cujus unius spiritu omnes vivunt (c)*.

(a) Cicero pro Marcello.

(b) Gvevara L. I. c. XXV. pag. 97. Edit. Lipf. A. 1624.

(c) Curt. I. IX.

§. XXII. *Vite pericula Principi ab eo manifestissime imminet, qui aperto bello se hostem proficitur. Cavendum ergo ne intercedente bello alter alterius sese permittat potestati (a)*, quando in colloquium venire liber; neve parvo comitatu in locum alterius veniat, ejusque fidem temere sequatur. Æquali munitus potentia accedat, atque omnibus violentis, & nefariis conatibus repagula ponat.

(a) Comin. L. III. p. 85.

§. XXIII. Quo simul pertinet, ut videat Princeps, ne intersint colloquio ejusmodi homines,

nes, quorum animos suspectos, ut ab se alienos habet. Sic enim Anno 1419. (a) periisse Johannem Burgundum accepimus, qui ante duodecim annos (b) percussores immiserat Ludovico Aurelianiensi. Nimirum cum eo res deducta fuisset, ut utrinque data fide (c) Burgundus & filius Regis (Delphinum Galli vocant) qui postea dictus est Carolus ejus nominis VII. apud Monstrelum, viginti supra Lutetiam milliariibus oppidum, ad confluentem Sequanae & Jona in colloquationem venirent: Burgundus in conspectu Delphini, ad quem transierat, fuit interemptus à quibusdam Aureliani Ducis familiaribus, quos ad colloquium Delphinus adduxerat.

(a) Calvis. Chronol. p. 1091.

(b) A. 1407. Calvis. dict. l. p. 1084.

(c) Sleid. Illustrat. ad Comin. p. 360.

§. XXIV. Porro ne vitæ aut securitatis periculum Principes incurrant, postquam sunt congressi, caveant, ne ita sint intenti colloquio, ut non animadvertentes, vel deambulando in hostilem deferantur potestatem, illique de vita sua atque securitate quidvis statuendi copiam faciant.

§. XXV. Monet hoc Caroli Ducis Burgundix, cui avus fuerat infelix ille Johannes (a); exemplum apud Cominæum: (b) Egressus e Lu-

tetia

tetia Rex Gallia Ludovicus, Caroli, quem paulo ante memorabamus, VII. filius, cum centum circiter equitibus Constantiam venit, ibique reperto Carolo, Duce Burgundia, cum quo bellum gerebat, deambulans cum eo colloquitur. Inter deambulandum autem, (verba sunt Auctoris laudati) sic erant intenti sermone, ut quo desisterent non animadvertent. Nam ingressi viam, qua Lutetiam ducit, veniunt in castellum ab adversariis extructum, è regione nostrarum munitionum, quo quidem ex loco tutus erat in urbem receptus. Erant apud Carolum perpanci quidam ipsius familiares: ilico percussione rei obstupefcunt omnes, ipse utcunque poterat dissimulat: qui nuncius in castra perlatus magnam excitavit trepidationem. Sed Rex tandem missis quinquaginta equitibus Carolum ad suos reduci curavit.

(a) de quo §. XXIII.

(b) l. II. p. 54. seqq.

§. XXVI. Non prætermittendum illud, in quo Ludovicum hunc ipsum XI. Gallia Regem peccavisse discimus è Cominæo. (a) Nimirum Princeps intercedente bello cum aliis collocuturus, suis, ne hostile quid statuatur interdicit, sedulo que caveat, ne quidquam committatur, ex quo simul-

C

tas

tas oriri possit. Sin tale quid suis exequendum jam ante præceperit, curandum est, ut jussa interim revocentur.

(a) l. III. p. 88.

§. XXVII. Enimvero periculum, quod Ludovico XI. imminebat inde nascebatur (a), quod cum Peronam iret, cum hoste Carolo Burundo collocaturus, de suis Legatis quos Leodium miserat seditionis excitande causa non cogitabat, qui quidem injunctum sibi munus diligenter obibant. In-
stigati enim ab ipsis Leodii, Tongrorum urbem in qua tum erat Episcopus & Imbercortus, & circiter duo millia hominum, ex insidiis capiunt, familiares aliquot Episcopi trucidant, ipsum & Imbercortum captivos abducunt. Inter eundem Imbercortus paciscitur cum nobili quodam viro, in cujus fidem & potestatem receptus multitudinis insaniam evasit, quantæ fuit, ut inter alios Ecclesiastici ordinis Viros & Canonicos Robertum quendam, Episcopi necessarium membratim conscinderent, & per ludibrium deinde frustra conjicerent alter in alterius caput. Certiores autem facti de colloctione Principum, Burgundionibus aliquot captivis dimissis, præ se ferebant, quidquid ejus rei fecissent, adversus Episcopum modo fecisse, quem & vinctum abducebant Leodium.

diū. Captis Tongris, plerique omnes profugerant: si quacunque transibant, magnam excitarunt trepidationem, ita quidem, ut ad Carolū ilico perferretur nunciū. Dicebant alii, trucidatos esse omnes, alii contra, & multi simul nunciabant, ex iisque non pauci spectauerant eadem illam Canonicorum, & credebant in eorum numero fuisse & Episcopum & Imbercorum, de Regis quoque Legatis affirmabant, se vidisse illos, & qui essent nominatim dicebant. Ea re Carolus uehementissime fuit commotus, confirmans Regem insidiosè agere. Iubet igitur claudiportas, tam oppidi, quam arcis, in qua Rex erat. Ad quem cum res deferretur, sane in maximo erat metu, sed & omnes iudicio præditi tristem aliquem uerebantur exitum, & simul uidebant, quam sit difficile pacificare tam potentes Principes, & quam inconsiderate ab utrisque factum esset, quod suos legatos, antequam ad colloquutionem uenirent, non reuocassent.

(a) Comin. l. III. p. 88. seqq.

§. XXVIII. Denique vitæ pericula declinari poterunt, si non iunctis corporibus, sed quodam, ut ita loquar, sepimento distractis colloquantur Principes: Quod modo non uno fieri potest. Vel enim scisso ponte in ejus abrupta parte

te convenient ; Cerialis & Civilis exemplo apud Tacitum (a), qui Vahalis fluminis pontem in huius rei gratiam scindi curarunt. Vel in medio ponte cancellatis velut fenestris factis ; quod Ludovicum XI. cum suo Equitum Magistro in colloquium descensurum observasse accepimus (b) : vel in medio fluminis, ubi pons aut navibus aut alia materia ita structus sit, ut inter utrumque firmum & robustum vallum intercedat ; quod frustra petiit à Rege Galliae Ludovicus Sfortia Mediolani Dux, cum in ejus colloquium venire cuperet (c).

(a) Tacitus l. V. Hist. sub fin.

(b) Paulus Æmilius l. X. citante Forstnero ad Taciti l. II. An. p. 175.

(c) Gvicciardinus l. III. Hist. cit. iterum Forstnero.

§. XXIX. Et hæc de periculis vitæ. Sequitur, ut ad pericula quoque *fortuna* oculos convertamus. Quæ & ipsa maxime sunt ab hoste metuenda. Ergo cum spe & specie colloquii falli ab hoste queat Princeps, ut occasionem hanc nocendi præscindat, suos, dum colloquuntur, haud secure & segniter, sed summa potius vigilantia atque perspicaci cura agere jubeat : ne securitate aliena in rem suam utatur hostis.

§. XXX.

§. XXX. Quin etiam, ubi haud vana praesumptio est, non alia causa amici congressus velut inducias expeti ab hoste, quam ut vires prostratas colligas, aut obicem ponat progressurae alioqui victoriae nostrae, consultius erit, in commodiora tempora differre colloquium.

§. XXXI. Ab hostibus veniamus ad *amicos*. Ab his quidem, quamdiu salva est amicitia, adeo nullum nobis vel vitae vel fortunarum periculum est, ut potius ab alio periclitantes in horum sinum confugere queamus. Verum hoc ipsum ut salva sit *amicitia*, parum civilis colloquii vitio potest amitti. Quod ipsum omnino ad *fortune* pericula pertinet, cum *primarium fortune* bonum sit amicus fidelis.

§. XXXII. Cavenda ergo hic cum primis illa, quam generali comitatis praeepto jam supra (a) exclusimus; quaecunque morum inurbanitas: idque non modo colloquio durante, verum etiam finito.

(a) §. XII. XIII.

§. XXXIII. Civilitatis durante colloquio necessaria non satis obsequantem se exhibuit Richardus Angliae Rex. Is terram sanctam recuperaturus arma conjunxerat cum Gallorum Rege

Philippo Augusto. In Sicilia hyems necessario acta, ubi ex diuturna consuetudine, crebroque inter Reges colloquio similitates renatæ altius quam ante animo sedere. In arcano congressus Richardus Gallo: *Soror tua, inquit, à me integra virgoque est. Sponsalia tantum cum illa contraxeram. Gengaria Navarrorum Regis filia uxor mea est. Sororem tuam qui tibi cordi fuerit & ipsa res sibi suas habeat.* Non dissimulavit Augustus id ægre se ferre hoc demum loco temporeque actam magnarum rerum mole patefactum (a).

(a) Piccartus Dec. II. obs. 8. pag. 114. è Paulo Æmilio.

§. XXXIV. Neque deest exemplum amicitæ vel finito jam colloquio periclitantis ex partem observata civilitate, Carolus Burgundus in Trevirorum urbe cum Friderico Cæsare, qui tunc rerum potiebatur, congressus est. Actum de variis rebus, & inter alia de matrimonio, quod postea contraxerunt ipsorum liberi. Post aliquot dierum collocutionem Cæsar illinc abiit insalutato Carolo, eamque rem secuta est animorum alienatio (a).

(a) Cominæ Lib. III. p. 92.

§. XXXV. Neque vero Principes ipsos tan-

tantum studere comitati decet, sed omnibus modis providere, ne virtutis hujus officia deserant Ministri, eventu ipsorum Principum benevolentia mutua admodum periculoso.

§. XXXVI. Repetamus & hic exemplum è toties laudato Cominæo, Henrici Castiliæ & Ludovici XI. Gallia Regis congressum memorante. (a) Colloquio fuit delectus locus prope flumen quod Galliam ab Hispaniis dividit. Bis modo colloquebantur, neque prolixè admodum, prorsus ex arbitrio Turbendensis Archiepiscopi, cujus apud Henricum summa erat Auctoritas. Ipsorum domestici, famuli, qui Bajona habebant hospitium, primo statim adventu inter se pugnarunt. Henricus erat deformior & cultu corporis invenusto, & ridebatur à Gallis. Ludovicus brevibus utebatur vestimentis, & adeo neglectis, ut nihil supra. Pileum gestabat diversum ab aliis, & huic affixa erat imago plumbea. Hanc tenuitatem ridebant Hispani, & parsimonia tribuebant, atque ita quidem tunc discessum fuit, excitatis utrinque ludibriis, & cum antea fuisset inter utroque constans amicitia, cœperunt ab eo tempore relanguescere (a).

(a) Lib. II. p. 91.

§. XXXVII. Restant jam pericula dignitatis.

tis. Hæc ut præcidant Principes, monent Politi-
ci ne potior dignitate inferiorem prior accedat, ob-
servantiæ ac reverentiæ notam id esse perhibentes.

§. XXXVIII. Verum hæc tamen regula pa-
ti exceptionem potest è præceptis antea nobis com-
mendatæ civilitatis. Itaque Rupertus (a) hac in
re Henrici II. cognomento Claudi humilitatem
laudat. *Nominaverant, inquit, (a) dictum Im-
perator & Robertus Franciæ Rex amico congressui
locum Ivodium super Charum amnem qui non pro-
cul inde Mosæ miscetur. Cum utraque ripa conse-
dissent, soloque flumine dirimerentur, cunctatio pau-
lisper fuit, uter transgredetur. Erant enim u-
trinque homines, stabella fastus, qui velut in certo
Majestatis minuendæ periculo utrumque Principem
à modestia absterrebant; Viliorem fore, qui se lar-
gitus esset prior, sui que copiam occupato transitu fe-
cisset: rectius acturos si navibus in medium delati
flumen colloquerentur: Id neutri fraudi futurum,
eamque unicam esse rationem tuendæ amborum di-
gnitatis. Sed Imperator, minime istorum morum,
id potius sibi contendendum existimavit, ne de vir-
tute Roberto quicquam concessisse videretur, primo-
que diluculo paucis comitantibus transgressus in re-
gis amplexum, nec opinato venit.*

(a) Ad

(2) Ad Vell. Patenc. L. II. c. 101. p. 252. è Brunner.

l. IX.

§. XXXIX. Alia Ludovicum XI. de quo ante (a) diximus ratio videtur movisse, ut Carolum Burgundum Peronæ agentem accederet Rex Ducem. Sic enim belli vel præteriti fortuna, vel futuri facies tulerat, ut colloqui major esset in Ludovico, quam Carolo cupiditas (b).

(a) §. XXVII.

(b) Vid. Comin. fin. L. II. & princip. L. III. pag. 83. & 84.

§. XL. Præstat ergo sane, si circumstantiæ svadent, id est, si necessitas postulare videtur; si cum amicioribus res est, aut de alterius ingenio ab omni ambitione longe remoto constat, ut Princeps Principem comitate atque modestia antevertat: Virtute enim vincere gloriosum est. Verum ubi cessant istiusmodi rationes, has elegantias, uti Rupertus (a) Aulicis aliisque, ita nos Principibus ipsis negligendas vix svaserimus. Nam cum auctoritas mare Principatum juvet, merito dignitatem suam, & quæ ad eandem spectant, tantam conservare student ii, quibus aliis imperare concessum.

(a) Loc. cit. §. XXXVIII.

D

§. XLI.

§. XLI. Itaque Forstneri annotante (a) moris est, ut cum duo Principes conveniant, is, qui dignitate anteit, prior ad constitutum locum veniat. Honoris enim quaedam species est, quod alter posterior, & ad hunc accedere videtur.

(a) ad Tacit. l. II. p. 177.

§. XLII. Ita (a) cum de colloquio inter Leonem X. Pontificem Maximum, & Franciscum Gallicae Regem convenisset. Rex Biduo postquam Pontifex advenisset, Bononiam ingressus est. Idem Franciscus Rex, cum Pontifex Massiliam venisset, quavis eadem nocte officia causa ipse affuerat, tamen urbe post excedens postero die cum comitatu aulico in urbem rediit.

(a) Forstner. dicti loc. è Vicecardino, L. XII.

§. XLIII. Quod si vero dignitate pares sunt ii, qui mutuo colloqui desiderant, aucto certe animo, ut uterque, si vellato ungue superiorem alterum agnoscat, illive se submittat, id omne ad suae dignitatis detractioem pertinere arbitretur, ex cogitandum est aliquid, quod paritatem utrinque praestet illibatam.

§. XLIV. Tale est, si collocaturi navibus vesti in medio flumine conveniant. Quam rationem tanquam unicam tuendam ambo- rum dignita-
tis

LIX

tis Henrico II. Imperatori & Roberto Franciæ Regi
suggerebant Ministri (a).

(a) Respice §. XXXVIII.

§. XLV. Simile quid nostra memoria fa-
ctum novimus. Hispaniæ & Galliæ Reges Anno
seculi præcipitantis sexagesimo secundo (a) pacis
confirmandæ causa in Insula à Phasianis dicta, &
quidem in illo quasi puncto, ubi utriusque regni
terminus est, convenerunt, atque juramento pa-
cem, quæ Pyrenæa jam audit, confirmarunt.

(a) Diar. Europ. P. IV.

§. XLVI. Aliam custodiendæ paritatis vi-
am docebit Exemplum duarum faeminarum illu-
strum. Hæ fuerunt Margarita, Caroli Cæsaris
Amita, & Aloyfia Francisci Galliæ Regis Mater,
quæ eodem momento per diversas Cameraci
portas aedes contiguas, ex quarum una in alteram
aditus erat, sunt ingressæ (a).

(a) Gvicciard. L. XIX. atque ex eo Forstn. loc.
cit. §. XLI.

§. XLVII. Sed hic pedem figo, DEVM
suppliciter orans, velit omnes Principes Christia-
nos Divino concordiaæ amore instruere, ut ami-
cos potius congressus, quam hostiles cogitent;

D 3

præ-

praeprimis autem nostros potenti sua dextra, con-
tra omnes hostium insultus, clementer pro-
tegere, diutissimeque incolumes
conservare, cui
SIT LAUS, HONOR ET
GLORIA.

Madrigal.

Die Eule steigt nur bey der Nacht;
Und ob die Taube sich bey Tag ausmacht,
So ist sie doch nicht recht zur Sonnen kommen;
Der Adler schwingt alleine
Sich hin zu diesem Scheine;
Läßt dieses auch als eine Probe gehen
Auff seine junge Brut,
Ja zieht sie auff als Adlers Blut,
Wenn sie in dieses Licht gesehen:
Ob unser Kanitz von der schlechten Tauben-Art,
Ja in der Nacht sey auffgezogen,
Beweist er, da er jeko auffgeflogen,
Und derer Strahlen selbst berührt,
So dieses Mund als Sonnen führet.

Dieses schreibe mit flüchtiger Feder doch
gutem Gemüthe

F F N I S.

o-
vi
n-
ic
m
r.
n-
).
&
o-
e-
e-
o-
m
r-
â.
-
r-
er
-
-
r-
n
i-
-
r-
-
s
i-
s.

Leipzig, Diss., 1674 (1)

TA → OL

f

nur 1+7 Sh. u. verknüpft

V 17

B.I.G.

Farbkarte #13

FRIDER. RVDOLPHI LVDOV. A KANITZ,
EQVITIS MARCHICI,
DISSERTATIO HISTORICO-POLITICA, 1674, 25th

DE
CAVTE LIS PRINCIPVM
CIRCA
COLLOQVIA ET CONGRESSVS
MVTVOS,

GERMANIS:
Von denen Vorsichten, welche grosse Prinzen bey Beschi-
ckungen der Congressen zu beobachten nöthig haben.

QVAM ANTEHAC
SVB PRAESIDIO
DN. IACOBI THOMASII,
PROF. P. O. APVD LIPSIENSES LONGE CELEBERRIMI,
DIE XVII. OCTOBR. A. CIO 13 C LXXIV.

PVBLICE HABITA.

EDITIO NOVISSIMA,
IENAE,
EX OFFICINA HELLERIANA, 1750.

